

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem

Socialdepartementets diarienummer S2021/02250

Det finns inga förslag i promemorian för Försäkringskassan att ta ställning till. Försäkringskassan vill dock lyfta följande i de delar som rör vår verksamhet.

Försäkringsutgifter

När det gäller den effekt som de justerade åldersgränserna har på utgifterna för ålderspensionen, för individer som väljer att arbeta längre samt statens utgifter sammantaget så ser beräkningarna rimliga ut. Men den detaljkunskap som skulle behövas för att analysera det djupare saknas på Försäkringskassan. För beräkningen av de justerade åldersgränsernas effekt på socialförsäkringen går det att med ett större mått av säkerhet konstatera att de är rimliga. Under både 2023 och 2024 så stämmer beräkningarna väl överens med de konsekvensberäkningar som gjordes i samband med utgiftsprognosen som levererades i februari. Där den största effekten beräknades bli utgiftsökningarna för sjukersättningen följt av bostadstillägget och sjukpenningen. Därefter även en viss utgiftsökning för arbetsskadorna.

Merkostnadsersättning, handikappersättning och bilstöd

Vad gäller merkostnadsersättning, handikappersättning (som man dock inte kan ansöka om mer än en förlängning, i max 18 månader) och bilstöd så kommer justerade åldersgränser sannolikt innebära att fler kommer att ansöka om förmånerna. Det kan även medföra svårare bedömningar för Försäkringskassan, eftersom det redan idag kan vara svårt att bedöma vad som beror på funktionsnedsättning respektive ålder.

Arbetsskadeersättning och bidrag till hjälpmedel

I fråga om arbetsskadeersättning och bidrag till hjälpmedel kommer försäkringsutgifterna att påverkas av hur övergångsbestämmelserna kommer att formuleras, vilket blir särskilt märkbart för livräntor. Det saknas en beräkning eller kommentar av ökade utgifter för bidrag till arbetshjälpmedel. Ändringen bedöms dock endast beröra en mindre grupp av individer.

Sjukersättning

Sjukersättning betalas idag ut fram till 65 års ålder oavsett om personen väljer att ta ut någon del av pensionen före 65 år. Typfall 4 i avsnitt 3.3 kan tolkas som att det kan bli ett val mellan pension och sjukersättning. Försäkringskassan har i remissyttrande till Ds 2019:2 efterfrågat ett förtydligande kring om

personer kommer kunna välja ersättning. Om det kommer bli ett val, det vill säga att sjukersättningen inte längre får betalas ut när personen tar ut pension så kommer Försäkringskassan behöva mer resurser för att besluta om indragningar och eventuella återkrav eftersom indragning i dag sker med automatik när personen fyller 65 år. Det kommer också att krävas ett tätt samarbete med Pensionsmyndigheten.

Bostadstillägg

Avseende bostadstillägg finns det en kritisk tidpunkt för förmånen då nuvarande system inte kan hantera lagändringen maskinellt för de personer som kommer att uppbära bostadstillägg ytterligare ett år. Ett nytt system som har teknisk möjlighet att hantera dessa behöver vara implementerat när lagändringen träder i kraft. I annat fall kommer cirka 4 000 ärenden att behöva hanteras manuellt. Detta kan medföra en ökad kostnad för hanteringen av dessa ärenden.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Mikael Westberg och rättslig expert Serdar Gürbüz, den senare som föredragande.

Mikael Westberg

Serdar Gürbüz